

EK 1968

Onder de UEFA-vlag

Na het succesvolle toernooi in Spanje besloot de UEFA de organisatie zelf ter hand te nemen en de naam te veranderen in *Europese Kampioenschappen*, waarmee de namen *Europa-Cup voor Landenteams* (*Nations-Cup*) ofwel *Coupe Henri Delaunay* werden afgeschaft.

UEFA-voorzitter Gustav Wiederkehr, opvolger van Ebbe Schwarz (gepromoveerd tot vice-voorzitter van de FIFA) was tevreden, want 32 van de 33 leden zegden hun deelname toe. Later trok Malta zich nog om financiële redenen terug. Voor het eerst deden ook West-Duitsland en Schotland mee.

Het eindtoernooi bleef een probleem, stemmen gingen op om alleen de finale in een neutraal land af te werken. Het bleef echter bij vier landen, zoals het was. Het organiserend land werd pas bij de loting voor de kwartfinale bepaald. Op 16 januari 1968 kwamen ze overeen dat Italië het eindtoernooi mocht organiseren, mits het zich kwalificeerde.

Veel discussie was er over de afwerking van de kwalificatiewedstrijden. Wiederkehr had het plan de kwalificatiewedstrijden voor de EK te koppelen aan die voor de WK 1970. Het plan vond geen genade bij de landen en Wiederkehr toonde zich een goed verliezer door te besluiten de toernooien volledig van elkaar te scheiden. Zo kwamen de Europese Kampioenschappen min of meer toevallig op eigen benen te staan.

Voor de start

Terwijl Europa wetenschappelijk en politiek gezien in een crisis zat en steden als Parijs, Berlijn, Rome, Madrid en Athene het toneel waren van bloedige en onbloedige demonstraties, was het Europese voetbal toonaangevend in de wereld geworden.

Het WK 1966 in Engeland was totaal beheerst door landen uit het oude continent, die de eerste vier plaatsen hadden bezet. Engeland, West-Duitsland, Portugal en de Sovjet-Unie hadden een goed toernooi gespeeld. Met Frankrijk, Spanje en Italië was het slechter gegaan, zij waren uit op revanche.

Ook de televisie had het voetbal ontdekt. Wedstrijden van WK en Europa-Cup werden live op tv uitgezonden, en brachten onvergetelijke duels (nog) in zwart-wit in de huiskamer. De competities in Engeland, West-Duitsland, Italië en Spanje floreerden en geleidelijk ontdekte ook de markt van sponsoring en reclames het voetbal.

Reclameborden werden toegelaten in de stadions en daarmee ontstonden er discussies of een live-uitzending toegestaan mocht worden en was deze dikwijls tot op het laatst onzeker. Het leverde veel inkomsten op voor met name de grote clubs.

Deze ontwikkeling had voor sommige landen ook zijn schaduwzijde. Landen als Oostenrijk en Hongarije konden blijven achter en met de tegenvallende resultaten lieten de fans hun clubs in de steek.

Ook enkele 'grote' clubs hadden hun problemen. Stade de Reims, topclub in de vijftiger jaren, was ver weggezakt na het afscheid van Kopa, Fontaine, Piantoni en Jonquet. Bij Benfica, in het door dictator Salazar streng geleide Portugal, bepaalde de regering zelfs de entreprijs, met het gevolg dat Benfica niet meer in de top van Europa terug te vinden was.

Europa jubelde toen outsider Celtic Glasgow in 1967 de defensie-muur van Inter Milaan wist te slechten en de *Europa-Cup voor Landskampioenen* won.

De loting

Met het recordaantal van 31 deelnemers was alles nieuw. Het knock-outsysteem ging overboord en voor het eerst werd in groepen gespeeld, waarvan de winnaars oorspronkelijk ook als Europese afgevaardigden naar het WK 1970 zouden gaan. Voor de loting werd een combinatie van loten en plaatsen gebruikt, met als uitzondering de vier Britse deelnemers. Zij kwamen op eigen verzoek bij elkaar in een groep terecht, zodat ze ook om het traditionele Britse kampioenschap konden spelen. De Scandinavische landen

zagen van een dergelijke regeling af. De UEFA maakte overigens direct duidelijk dat dit een eenmalige regeling was en dat de vier Britse landen in 1972 in de gewone lotingspot terecht kwamen.

De loting voor de kwalificatiegroepen vond op 23 februari 1966 in het hotel *Zum Rüden* in Zürich plaats. Daar stonden drie bekers:

1. Zeven van de negen Europese deelnemers aan het WK-1966 die geplaatst waren: Spanje, Portugal, Sovjet-Unie, West-Duitsland, Hongarije, Zwitserland, Frankrijk.
2. De andere twee WK-landen: Italië en Bulgarije, en vijf andere landen die hoog ingeschat werden: Oost-Duitsland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Joegoslavië en België.
3. De overige landen, waaronder Denemarken en Nederland.

De 31 landen kwamen in 8 groepen (één groep met 3 landen), waarvan de winnaar naar de kwartfinale ging.

Onder leiding van de Spanjaard August Pujol bracht de loting weer enige verrassende resultaten. Groep 4 bv., met slechts drie deelnemers, maar wel met Joegoslavië en West-Duitsland. Of groep 6 met Frankrijk en België en groep 5 met Hongarije, Oost-Duitsland en Nederland.

Tot 28 februari 1968 hadden de landen de tijd om de onderlinge competitie af te werken, waarin de landen elkaar in een thuis- en een uitwedstrijd ontmoeten. Een groot deel van de speelkalender werd al in Zürich afgesproken.

Kwalificatie (17 september 1966 – 28 februari 1968)

Groep 1

23-10-66 Ierland	- Spanje	0-0
16-11-66 Ierland	- Turkije	2-1 (0-0)
07-12-66 Spanje	- Ierland	2-0 (2-0)
01-02-67 Turkije	- Spanje	0-0
22-02-67 Turkije	- Ierland	2-1 (1-0)
21-05-67 Ierland	- Tsjecho-Slowakije	0-2 (0-1)
31-05-67 Spanje	- Turkije	2-0 (0-0)
18-06-67 Tsjecho-Slowakije	- Turkije	3-0 (1-0)
01-10-67 Tsjecho-Slowakije	- Spanje	1-0 (0-0)
22-10-67 Spanje	- Tsjecho-Slowakije	2-1 (1-0)
15-11-67 Turkije	- Tsjecho-Slowakije	0-0
22-11-67 Tsjecho-Slowakije	- Ierland	1-2 (0-0)

1. Spanje	6	3 2 1	8	6-2
2. Tsjecho-Slowakije	6	3 1 2	7	8-4
3. Ierland	6	2 1 3	5	5-8
4. Turkije	6	1 2 3	4	3-8

Titelverdediger Spanje was de favoriet, al was het op het WK in Engeland niet verder gekomen dan de eerste ronde. Vooral Tsjecho-Slowakije mocht niet onderschat worden.

De coach Jozef Marko had een jong team om Popluhar, Kvasnak en Lala gebouwd.

Spanje had al drie wedstrijden gespeeld, waarvan twee teleurstellende remises in Ierland en Turkije, toen Tsjecho-Slowakije voor het eerst aantrad en direct van Ierland (dat met een reserveteam aantrad) won.

Er stond dan ook veel op het spel op 1 oktober 1967 in het Praagse Strahov-Stadion. Een opmerkelijk incident ging aan het duel vooraf, toen niet het nationale volkslied van Spanje werd gespeeld, maar de *Hymno de Riego!*

Spanje kon in de beste opstelling spelen, dus met Amancio en Sanchis. In de eerste helft was Viktor van het thuisland het dichtst bij een doelpunt. Zijn vrije trap belandde op de lat. Met een afstandsschot van 30 meter scoorde rechtsback Horvath vlak na rust de enige treffer. Keeper Iribar tastte hopeloos mis bij zijn slecht getimed duik. Tsjecho-Slowakije haalde daarmee de derde zege binnen en de uitschakeling van de Europees kampioen leek dichtbij.

Drie weken later ontmoetten de twee teams elkaar weer. Spanje trad aan met veel andere spelers, waaronder de debuterende Garate. De 22-jarige Pirri zette *La Seleccion*

op voorsprong, waarna Garate voor de 2-0 zorgde. Door Kuna kwam Tsjecho-Slowakije nog wel terug, maar verder dan 2-1 kwamen ze niet.

Spanje was toen uitgespeeld met 8 punten en Tsjecho-Slowakije (6 punten) moest nog twee wedstrijden spelen. Uit tegen Turkije kwam het niet verder dan een 0-0.

Op 22 november 1967 was de beslissende wedstrijd. Thuis tegen het uitgeschakelde Ierland moest dat ene benodigde punt (beter doelsaldo dan Spanje) behaald kunnen worden. Slechts 7615 toeschouwers kwamen naar het Slavia-Stadion in Praag, waar het typisch Brits weer was: nat en kil. Ierland moest het doen zonder de geblesseerde Manchester United-spelers Dunnes en Brennan. Vlak voor vertrek werd de jonge Ray Treacy (West Bromwich Albion) opgeroepen als vervanger, maar voor de tweede plek moesten de samenstellers van de selectie naarstig zoeken. Uiteindelijk werd het Turloch O'Connor, reserve van Fulham in de wedstrijd tegen Sheffield Wednesday.

De Ieren hadden weinig moeite om de nul te handhaven, omdat de Tsjechen aan een punt genoeg hadden en niet erg aandrongen. In de 58^e minuut kwam Ierland toch op achterstand door een eigen doelpunt van Dempsey, die ook al geblesseerd aan hand en hoofd was.

Tsjecho-Slowakije voelde zich zeker van kwalificatie en verslaptte. De Ieren toonden karakter en vijf minuten later kopte Ray Treacy de gelijkmaker uit een voorzet van Dunphy. Tsjecho-Slowakije wankelde, Szikora moest van het veld en na een verkeerde pass van Popluhar, de laatste van de oude garde, kon Turloch O'Connor vier minuten voor tijd de sensationele 1-2 laten aantekenen. De invallers hadden beiden gescoord en O'Connor promoveerde in vijf dagen van reserve bij Fulham naar matchwinner voor het Europese kampioenschap!

De schaarse Spanjaarden op de tribune konden hun ogen niet geloven: hun ploeg stond toch in de kwartfinale...

Groep 2

13-11-66 Bulgarije	- Noorwegen	4-2 (3-0)
13-11-66 Portugal	- Zweden	1-2 (1-1)
01-06-67 Zweden	- Portugal	1-1 (0-1)
08-06-67 Noorwegen	- Portugal	1-2 (1-1)
11-06-67 Zweden	- Bulgarije	0-2 (0-1)
29-06-67 Noorwegen	- Bulgarije	0-0
03-09-67 Noorwegen	- Zweden	3-1 (1-1)
05-11-67 Zweden	- Noorwegen	5-2 (2-0)
12-11-67 Bulgarije	- Zweden	3-0 (2-0)
12-11-67 Portugal	- Noorwegen	2-1 (1-1)
26-11-67 Bulgarije	- Portugal	1-0 (0-0)
17-12-67 Portugal	- Bulgarije	0-0

1. Bulgarije	6	4	2	0	10	10-2
2. Portugal	6	2	2	2	6	6-6
3. Zweden	6	2	1	3	5	9-12
4. Noorwegen	6	1	1	4	3	9-14

Onder het trainersduo Tasjkov/Boskov was de eeuwige underdog Bulgarije weer met een opmars bezig. Het doel was de WK 1970 en de EK werd als een goede training gezien. Ook het Bulgaarse clubvoetbal deed het goed in Europa. CSKA Sofia en Slavia Sofia drongen in 1966 door tot de halve finale van de Europa Cup.

Groepsfavoriet was Portugal, de nummer drie van het WK in Engeland, dat leunde op spelers van Benfica. Maar trainer Otto Gloria had problemen. Superster Eusebio (Europees Voetballer van het Jaar in 1965 en topscorer van het WK in 1966) was in een relatie verwickeld met een dame uit zijn vaderland Mozambique en zowel Torres als Simões hadden hun carrière door blessures moeten beëindigen. Verdediger Vicente was bij een tragisch auto-ongeluk om het leven gekomen.

Portugal startte direct met een thuisnederlaag tegen Zweden (dat verder geen rol van betekenis speelde) met twee goals van de latere Ajacied Inge Danielsson. Het was de eerste thuisnederlaag sinds 1964. De Portugezen herstelden zich een beetje met een gelijkspel in Stockholm (Zweedse gelijkmaker in laatste minuut) en winst in Noorwegen door twee goals van Eusebio.

De beslissing moest vallen in de twee laatste wedstrijden van de groep: de onderlinge wedstrijden tussen Bulgarije en Portugal. Bulgarije stond twee punten voor, zodat Portugal beide duels moest winnen. Daarvoor bleek Portugal niet sterk genoeg, in Sofia stelde het betere Bulgarije een plaats in de kwartfinale veilig door een belangrijk doelpunt van Dermendiev en was de return in Lissabon (0-0) niet meer van belang. Een verrassende groepswinnaar!

Groep 3

02-10-66	Finland	- Oostenrijk	0-0	
16-10-66	Griekenland	- Finland	2-1 (1-0)	
10-05-67	Finland	- Griekenland	1-1 (1-1)	
11-06-67	Sovjet-Unie	- Oostenrijk	4-3 (3-1)	
16-07-67	Sovjet-Unie	- Griekenland	4-0 (0-0)	
30-08-67	Sovjet-Unie	- Finland	2-0 (1-0)	
06-09-67	Finland	- Sovjet-Unie	2-5 (2-3)	
24-09-67	Oostenrijk	- Finland	2-1 (1-0)	
04-10-67	Griekenland	- Oostenrijk	4-1 (2-0)	3x Sideris
15-10-67	Oostenrijk	- Sovjet-Unie	1-0 (0-0)	
31-10-67	Griekenland	- Sovjet-Unie	0-1 (0-0)	
05-11-67	Oostenrijk	- Griekenland	1-1 (1-0)*	

* Oostenrijk – Griekenland bij 1-1 stand in 86^e minuut gestaakt en ongeldig verklaard.

1. Sovjet-Unie	6	5	0	1	10	16-6
2. Griekenland	5	2	1	2	5	7-8
3. Oostenrijk	5	2	1	2	5	7-9
4. Finland	6	0	2	4	2	5-12

Toestanden rondom de wedstrijden van het Oostenrijkse team. In de competitie was het een chaos en trainer Edi Frühwirth werd na het smadelijke gelijkspel in Finland in oktober 1966 ontslagen. Een opvolger was moeilijk te vinden, waarna de onbekende Erwin Mann aangesteld werd. In april 1967 zouden Griekenland en Oostenrijk elkaar in Athene treffen, maar na een coupe van Griekse militairen keerde de Oostenrijkers naar huis en werd het duel afgelast. De UEFA toonde begrip en in oktober werd het opnieuw vastgesteld. In Piraeus wonnen de Grieken met 4-1 met drie goals van volksheld Sideris. Tot een waar schandaal draaide de return in november 1967 uit. De Grieken traptten naar alles wat bewoog en het duel ontspoorde totaal toen verdediger Gaitatis met beide benen een tegenstander in de buik raakte. Fans stormden het veld op, waarna de Hongaarse arbiter Gere de wedstrijd staakte. Het werd ongeldig verklaard en niet meer overgespeeld.

Van belang voor de kwalificatie was het niet meer, want de Sovjet-Unie was al de groepswinnaar. Alleen met Oostenrijk hadden ze moeite, in Moskou kwamen de mannen van Mann knap terug van 3-1 naar 3-3. De defensie van de USSR wankelde, maar het thuisland wist toch met 4-3 te zegevieren. Streltsov bracht de 72.000 toeschouwers in extase.

In Wenen bracht Oostenrijk de Sovjets de enige nederlaag toe door een goal van Grausam. Na het met 0-1 gewonnen uitduel in Griekenland (treffer Malofejev) verzekerden de Sovjets zich alsnog van een plaats in de kwartfinale.

Groep 4

08-04-67	West-Duitsland	- Albanië	6-0 (2-0)	4x Gerd Müller
03-05-67	Joegoslavië	- West-Duitsland	1-0 (0-0)	
14-05-67	Albanië	- Joegoslavië	0-2 (0-1)	
07-10-67	West-Duitsland	- Joegoslavië	3-1 (1-0)	
12-11-67	Joegoslavië	- Albanië	4-0 (1-0)	
17-12-67	Albanië	- West-Duitsland	0-0	

West-Duitsland uitgeschakeld na beschamende 0-0 in Albanië in laatste groepswedstrijd.

1. Joegoslavië	4	3	0	1	6	8-3
2. West-Duitsland	4	2	1	1	5	9-2
3. Albanië	4	0	1	3	1	0-12

Voor het eerst nam ook West-Duitsland deel en trof direct aartsrivaal Joegoslavië. Drie maal hadden ze elkaar ontmoet in de kwartfinale van een WK. In 1954 en 1958 was West-Duitsland de bovenliggende partij, maar in Chili won Joegoslavië. Bij de WK in 1966

was West-Duitsland doorgedrongen tot de finale, terwijl Joegoslavië niet had deelgenomen. Na de goede WK was West-Duitsland dan ook duidelijk favoriet en onderstreepte dat door een grote 6-0 overwinning op Albanië met vier goals van goaltjesdief Gerd Müller.

Joegoslavië en West-Duitsland zouden in de onderlinge wedstrijden bepalen wie de groepswinnaar werd, Albanië was bijzaak.

In Belgrado scoorde Josip Skoblar (later bij Olympique Marseille) het doelpunt van de dag en temperde de Duitse euforie. Nadat de Joego's ook in Albanië wonnen, zou de affiche West-Duitsland – Joegoslavië in Hamburg beslissend zijn. De Duitsers wilden revanche voor Belgrado en de 70.000 toeschouwers in het Volkspark-Stadion zagen, bij stromende regen, hun ploeg fel van start gaan. Al na zeven minuten trof Löhr doel. De Zuid-Europeanen herstelden zich en direct na de wissel scoorde Zambata de gelijkmaker uit een pass van Dzajic.

Door doelpunten van Gerd Müller en Uwe Seeler wisten de Duitsers de belangrijke zege toch binnen te halen: 3-1. Daarmee leek de zaak beslist, want aan winst van West-Duitsland op het nietige Albanië in de laatste wedstrijd werd niet getwijfeld. Het zou anders lopen. Op 17 december 1967 beleefde het West-Duitse voetbal een van zijn zwartste uren, want in Tirana kwam *die Nationalelf* (zonder de geblesseerde Seeler en Beckenbauer) niet verder dan een beschamende 0-0, waardoor Joegoslavië alsnog plotseling in de kwartfinale stond, tot hilariteit van heel Europa.

Groep 5

07-09-66 Nederland	- Hongarije	2-2 (1-0)	
21-09-66 Hongarije	- Denemarken	6-0 (5-0)	
30-11-66 Nederland	- Denemarken	2-0 (0-0)	
05-04-67 Oost-Duitsland	- Nederland	4-3 (0-2)	3x Frenzel
10-05-67 Hongarije	- Nederland	2-1 (2-0)	
24-05-67 Denemarken	- Hongarije	0-2 (0-1)	
04-06-67 Denemarken	- Oost-Duitsland	1-1 (0-1)	
13-09-67 Nederland	- Oost-Duitsland	1-0 (1-0)	
27-09-67 Hongarije	- Oost-Duitsland	3-1 (1-0)	3x Farkas
04-10-67 Denemarken	- Nederland	3-2 (1-0)	
11-10-67 Oost-Duitsland	- Denemarken	3-2 (1-2)	
29-10-67 Oost-Duitsland	- Hongarije	1-0 (0-0)	

1. Hongarije	6	4	1	1	9	15-5
2. Oost-Duitsland	6	3	1	2	7	10-10
3. Nederland	6	2	1	3	5	11-11
4. Denemarken	6	1	1	4	3	6-16

Een zware groepsindeling, dat resulteerde in veel spectaculaire wedstrijden met veel doelpunten. Hoogtepunt was het duel Oost-Duitsland - Nederland dat in 4-3 eindigde met drie goals van Henning Frenzel.

Nederland probeerde de toernooien serieuzer te nemen. Voor het WK-1966 was het alweer uitgeschakeld. Bondscoach Georg Kessler koos voor de jeugd. In de eerste wedstrijd tegen Hongarije debuteerde de 19-jarige Johan Crujff. Hij scoorde, maar het leverde geen winst op; het ervaren Hongarije werkte in de slotfase een 2-0 achterstand weg.

In de volgende interland, een oefenwedstrijd tegen Tsjecho-Slowakije werd Crujff uit het veld gestuurd wegens natrappen. Dat was nog nooit een Oranje-speler overkomen, zodat de KNVB hem voor een jaar schorste. Het was het begin van een haat-liefdeverhouding tussen Crujff en Oranje cq KNVB.

Nederland won wel de volgende EK-wedstrijd tegen Denemarken, maar de uitwedstrijden waren niet aan Oranje besteed. Kessler stelde in de match tegen Oost-Duitsland voor het eerst Anderlecht-spits Jan Mulder op. Ook Mulder scoorde bij zijn debuut. Piet Keizer trof zelfs twee keer, maar toch was het niet genoeg. In een doldwaze tweede helft ging de 2-3 voorsprong verloren, waarbij keeper Tonny van Leeuwen (die in 1971 verongelukte) er bij hoekschoppen niet best uitzag.

Ook uit tegen Hongarije en zelfs in Denemarken verloor Nederland. Na de slechte resultaten werd Crujff weer in genade genomen en speelde thuis tegen Oost-Duitsland weer mee. Hij scoorde na 2 minuten de enige treffer...

Hongarije werd de groepswinnaar. Na het goede gelijkspel tegen het sterk geachte Nederland wonnen de Hongaren (met o.a. Albert, Bene, Meszoly, Farkas en Varga in de gelederen) drie duels op rij, waaronder een 6-0 zege op Denemarken, dat in 1964 nog de eindronde haalde.

De wedstrijden tegen de DDR moesten de beslissing brengen. In het Nep-stadion in Boekarest floot de Russische scheidsrechter Bachramov, de man die als grensrechter bij de WK-finale de beroemdste fout aller tijden maakte door een schot van Geoff Hurst tot doelpunt te promoveren. Hongarije speelde een uitstekende wedstrijd en won met 3-1. Janos Farkas scoorde alle drie doelpunten en schoot daarmee de Hongaren naar de kwartfinale. Het verloren slotduel tegen de Oost-Duitse mannen van trainer Soos was daardoor een formaliteit.

Groep 6

02-11-66	Roemenië	- Zwitserland	4-2 (4-0)	3x Fratila
26-11-66	Italië	- Roemenië	3-1 (2-1)	
03-12-66	Cyprus	- Roemenië	1-5 (1-0)	
22-03-67	Cyprus	- Italië	0-2 (0-0)	
23-04-67	Roemenië	- Cyprus	7-0 (3-0)	3x Emil Dumitru
24-05-67	Zwitserland	- Roemenië	7-1 (3-0)	
25-06-67	Roemenië	- Italië	0-1 (0-0)	
01-11-67	Italië	- Cyprus	5-0 (2-0)	3x Riva
08-11-67	Zwitserland	- Cyprus	5-0 (2-0)	
18-11-67	Zwitserland	- Italië	2-2 (1-0)	
23-12-67	Italië	- Zwitserland	4-0 (3-0)	
17-02-68	Cyprus	- Zwitserland	2-1 (1-1)	

1. Italië	6	5	1	0	11	17-3
2. Roemenië	6	3	0	3	6	18-14
3. Zwitserland	6	2	1	3	5	17-13
4. Cyprus	6	1	0	5	2	3-25

Na het WK-echec (een sensationele uitschakeling door Noord-Korea) wilde Italië het gedeukte aanzien weer oppoetsen. Het land wilde het eindtoernooi graag organiseren, maar moest zich daarvoor eerst kwalificeren. De eerste partij moest direct tegen concurrent Roemenië, een elftal rondom de talenten Dobrin en Gergely. Dobrin scoorde in Napels brutaal na 7 minuten al de 0-1 binnen, maar onder luidkeelse aanvoering van 70.000 tifosi stond het bij rust toch 2-1. Na de 3-1 van Mazzola was de strijd beslist. Zwitserland hielp daarna een handje, door de Roemenen met liefst 7-1 te verslaan. Daarmee zetten de Zwitsers een punt achter een crisis die tijdens het trainingskamp voor de WK met een schandaal was begonnen.

Voor de Italianen, met een kern van Inter Milan-spelers, was het geen probleem zich te kwalificeren. Alleen uit tegen Zwitserland moesten ze een gelijkspel toestaan. Het was duidelijk dat met Italië weer rekening gehouden moest worden!

Groep 7

02-10-66	Polen	- Luxemburg	4-0 (0-0)	
22-10-66	Frankrijk	- Polen	2-1 (1-0)	
11-11-66	België	- Frankrijk	2-1 (0-0)	
26-11-66	Luxemburg	- Frankrijk	0-3 (0-3)	
19-03-67	Luxemburg	- België	0-5 (0-3)	3x Stockmann
16-04-67	Luxemburg	- Polen	0-0	
21-05-67	Polen	- België	3-1 (2-0)	
17-09-67	Polen	- Frankrijk	1-4 (1-2)	
08-10-67	België	- Polen	2-4 (2-2)	3x Zmijewski
28-10-67	Frankrijk	- België	1-1 (0-1)	
22-11-67	België	- Luxemburg	3-0 (0-0)	
23-12-67	Frankrijk	- Luxemburg	3-1 (1-0)	3x Loubet

1. Frankrijk	6	4	1	1	9	14-6
2. België	6	3	1	2	7	14-9
3. Polen	6	3	1	2	7	13-9
4. Luxemburg	6	0	1	5	1	1-18

Het liep slecht met het nationale Franse team. Onder de WK-ster van 1958, Just Fontaine, werd gepoogd offensief voetbal te spelen, maar zonder goede resultaten. De

tricolores begonnen slecht in groep 7. Na een moeizame zege op Polen, werd verloren in België, dat een goed team had met de kern van Anderlecht-spelers. Sinds 1958 was Constant Vandenstock de nationale keuzeheer. In 1961 liet hij Paul van Himst op 17-jarige leeftijd debuten, wat het begin was van de 'veranderlecherisering' en verbetering van de resultaten, maar de Rode Duivels excelleerden vooral in vriendschappelijke wedstrijden.

De goede start van de Belgen kreeg geen vervolg na twee nederlagen tegen Polen. Frankrijk wist zich in Polen juist goed te herstellen onder de nieuwe coach Dugauguez door met 1-4 te zegevieren. Frankrijk – België moest de beslissing brengen. Frankrijk had veel moeite met de Belgische muur na de 0-1 en wist pas 6 minuten voor tijd de belangrijke gelijkmaker te forceren. Voor slechts 7320 toeschouwers mocht Frankrijk in de laatste wedstrijd tegen Luxemburg het karwei afmaken en daarmee het gestelde doel te behalen: de kwartfinale. Loubet scoorde een hattrick, alvorens Klein de enige Luxemburgse goal van de kwalificatie op zijn naam schreef. De voetballers van het groothertogdom konden de goede resultaten van 1964 geen vervolg geven.

Groep 8 (tevens Brits Kampioenschap)

22-10-66	Wales	- Schotland	1-1 (0-0)
22-10-66	Noord-Ierland	- Engeland	0-2 (0-1)
16-11-66	Schotland	- Noord-Ierland	2-1 (2-1)
16-11-66	Engeland	- Wales	5-1 (3-1)
12-04-67	Noord-Ierland	- Wales	0-0
15-04-67	Engeland	- Schotland	2-3 (0-1)
21-10-67	Wales	- Engeland	0-3 (0-1)
21-10-67	Noord-Ierland	- Schotland	1-0 (0-0)
22-11-67	Engeland	- Noord-Ierland	2-0 (1-0)
22-11-67	Schotland	- Wales	3-2 (1-1)
24-02-68	Schotland	- Engeland	1-1 (1-1)
28-02-68	Wales	- Noord-Ierland	2-0 (0-0)

1. Engeland	6	4	1	1	9	15-5	Brits kampioen
2. Schotland	6	3	2	1	8	10-8	
3. Wales	6	1	2	3	4	6-12	
4. Noord-Ierland	6	1	1	4	3	2-8	

De Britse landen wilden alleen meedoen aan de Europese Kampioenschappen, als het gekoppeld kon worden aan het Britse Kampioenschap, anders hadden ze problemen met de speelkalender. De UEFA ging (eenmalig) overstag, uit angst dat de vier landen zich terugtrokken.

Het Britse voetbal stond op een hoog niveau. Engeland was in 1966 wereldkampioen geworden, Celtic Glasgow won in 1967 de Europa Cup 1, Glasgow Rangers was in de finale van de Europa Cup 2 ongelukkig verliezer en ook Leeds United drong ver door in het Europese bekertoernooi.

De aandacht ging uit naar de altijd spannende duels tussen Engeland en Schotland, maar de groep begon met een sensatie: Wales troggelde een punt af van Schotland. Met pijn en moeite, want de Manchester United-ster Denis Law (Europees Voetballer van het Jaar 1964) scoorde pas vier minuten voor het eindsignaal de gelijkmaker.

Uiteraard bestond het hart van het Schotse team uit Celtic-spelers die op 25 mei 1967 op sensationele wijze een eind had gemaakt aan de Latijnse hegemonie in de Europa Cup van Real, Benfica, AC en Inter Milaan. Met de technisch zeer bedreven spelmaker Bobby Lennox, Bobby Murdoch als onvermoeibare sloper op het middenveld maar zonder de kleine Jimmy Johnstone, *The Flea*. Bij Schotland een 36-jarige debutant in het doel: Ronnie Simpson.

Op 15 april 1967 de strijd op het heilige gras van Wembley tussen Engeland en Schotland. Engeland speelde met 10 WK-finalisten, alleen Jimmy Greaves verving Roger Hunt.

Bij Engeland viel Jack Charlton al vroeg in het duel uit met een gebroken teen, maar keerde terug in het veld en wist warempel zes minuten voor tijd de 1-2 te scoren, nadat Dennis Law en Bobby Lennox de Schotten al op 0-2 hadden gezet. De spanning leek terug te keren totdat een andere debutant Jim McCalliog de marge wederom op twee bracht. Geoff Hurst tilde de eindstand op 2-3, waarmee de Schotten op sensationele

wijze een eind maakten aan een zegereeks van 19 Engelse overwinningen door een 2-3 zege. Engeland was dicht bij uitschakeling.

De druk op Schotland werd daarna te groot, in Belfast werd een pijnlijke nederlaag geleden tegen de nummer laatst, de enige overwinning van Noord-Ierland. Grote man bij de Noord-Ieren was uiteraard George Best. Jammer dat hij nooit op het hoogste podium (een EK of WK) zou aantreden.

Engeland had in Schotland aan het gelijkspel van 1-1 genoeg om de kwartfinale te bereiken en zich Brits kampioen te noemen. Op Hampden Park miste John Hughes (Celtic Glasgow) van twee meter afstand voor een leeg doel. Bij dit duel waren 130.711 toeschouwers aanwezig, een absoluut record in de geschiedenis van de Europese kampioenschappen, dat ook nooit meer verbroken zal worden.

Geoff Hurst, de held van de WK met drie treffers in de finale, was in de voorronde de topscorer met vier doelpunten.

Kwartfinale 3 april – 11 mei 1968

Bij de loting op 16 januari 1968 in het Hilton Hotel in Parijs stonden de deelnemende landen nog niet allemaal vast. Zo moesten Engeland en Schotland hun beslissende wedstrijd nog afwerken.

De Française Isabelle Aubret had nauwelijks betere ontmoetingen uit de koker kunnen pakken. Vooral die tussen de wereldkampioen Engeland (mits het Schotland achter zich hield) en de Europees kampioen Spanje sprak tot de verbeelding. Maar ook die tussen de Oostblokkoppers Sovjet-Unie en Hongarije mocht er zijn. Voor Italië bood de loting goede kansen om door te dringen tot de eindronde en deze zodoende te kunnen organiseren. De organisatie was tevreden met de acht landen die de kwartfinale hadden bereikt. Alleen de nummers 2 en 3 van de WK (West-Duitsland en Portugal) ontbraken.

03-04-1968 Engeland – Spanje

1-0 (0-0)

08-05-1968 Spanje – Engeland

1-2 (0-0)

Voor het eerst in de historie de Wereldkampioen tegen de Europees kampioen! Alf Ramsey vond dat zijn wereldkampioenen aan hun stand verplicht waren, minstens de eindronde te halen. Tegenstander Spanje was minder optimistisch. Ondanks de EK-zege in 1964 kostte het nog steeds moeite spelers van de grote clubs los te weken en de spelers, eenmaal geselecteerd, te motiveren.

Op Wembley trad Engeland aan met acht wereldkampioenen. Al na enkele seconden trof Peters doel, maar scheidsrechter Droz had vooraf een overtreding geconstateerd. Daarna liet de defensie van de Spanjaarden onder aanvoering van de grandioze Zoco zich niet verrassen. De 90.000 Engelse toeschouwers morden, maar konden toch tevreden naar huis. In de 84^e minuut werd de ver opgekomen verdediger Jack Charlton net buiten het strafschopgebied neergelegd. Peters schoof de vrije trap naar Bobby Charlton, die de bal in het Spaanse doel joeg: 1-0.

Bij de return met 120.000 supporters in het stadion van Real Madrid ontbraken aan Engelse zijde de geblesseerden Jack Charlton, Geoff Hurst en Nobby Stiles. De krappe voorsprong werd vlak na rust teniet gedaan door de geslepen Spaanse rechtsbuiten Amancio.

De Engelsen trokken ten aanval en zeven minuten later kopte Peters een hoekschop van Bobby Charlton in. Spanje wist daarna nauwelijks gevaar te stichten voor het doel van Peter Bonetti. Negen minuten voor tijd maakte Bobby Charlton aan alle spanning een eind, toen hij Norman Hunter in stelling bracht, die feilloos de 1-2 liet aantekenen. De wereldkampioenen hadden hun status waar gemaakt en de Europese kampioen uitgeschakeld!

Een paar weken later bewees Manchester United dat de Britten de dienst uitmaakten in voetballand door o.l.v. Bobby Charlton en George Best de Europa Cup I te winnen.

06-04-1968 Frankrijk – Joegoslavië

1-1 (0-0)

24-04-1968 Joegoslavië – Frankrijk

5-1 (4-1)

De teams kenden elkaar van diverse WK-kwalificatiewedstrijden. De Joegoslavische

coach Mitic vond dat alleen spelers die in eigen land speelden opgesteld mochten worden en daarom liet hij Skoblar en Jusufi thuis, ondanks de vele protesten van de fans. Toch wisten ze in Marseille Frankrijk op 1-1 te houden, een stormloop en een cornerverhouding van 11-0 ten spijt.

In Belgrado maakten de Joegoslaven korte metten met Frankrijk. Binnen een kwartier stond het 3-0 en was de wedstrijd beslist. Uiteindelijk stond er 5-1 (2x Petkovic, 2x Musemic, 1x Dzajic) op het scorebord en werd Joegoslavië direct tot titelfavoriet gebombardeerd!

Frankrijk verdween uit de Europese top en het zou een hele tijd duren (tot 1984) voor het daar terugkeerde.

06-04-1968 Bulgarije – Italië 3-2 (1-0)

20-04-1968 Italië – Bulgarije 2-0 (1-0)

De twee landen die in 1967 het best hadden gepresteerd stonden tegenover elkaar, maar Italië was zwaar favoriet tegen het team van Boskov. Dat bleek al snel een misrekening, want de Bulgaren namen een 3-1 voorsprong, zelfs het Italiaanse doelpunt was door een Bulgaar (Penev) gescoord. De 4-1 hing in de lucht voor Asparoechov en de zijnen, maar onverwacht maakte Prati gebruik van een onachtzaamheid in de verdediging en de 3-2 eindstand gaf Italië weer alle hoop. Boskov wist dat zijn team een unieke kans op een sensatie had laten liggen.

In Napels met 84.000 voor Bulgarije uiterst vijandige *tifosi* stond het na 14 minuten 1-0 door Prati, die een jaar later drie keer zou scoren voor AC Milan tegen Ajax in de finale van de Europa Cup. Nadat Domenghini na rust met een afstandsschot van 30 meter de 2-0 binnenknalde, was het Bulgaarse lot bezegeld. De catenaccio-specialisten lieten geen doelpunt meer toe ondanks de talloze Bulgaarse aanvallen, zodat Italië het eerste doel had bereikt: de eindronde!

In deze wedstrijd maakte Dino Zoff zijn debuut in het doel van Italië, waarin hij zo'n 14 jaar zou blijven staan.

04-05-1968 Hongarije – Sovjet-Unie 2-0 (1-0)

11-05-1968 Sovjet-Unie – Hongarije 3-0 (1-0)

Tijdens de WK 1966 stonden de twee landen al tegenover elkaar tijdens de kwartfinale, Sovjet-Unie zegevierde daar met 2-1 en werd uiteindelijk vierde. Slechts eenmaal hadden de *Magyaren* van de grote broer gewonnen: in 1956, met 0-1 in Moskou. Hongarije moest voor de eerste topper de vedettes Florian Albert (in 1967 Europees voetballer van het jaar) en Ferenc Bene missen. Het met 71.000 toeschouwers volgepakte Nep-stadion zagen desondanks het Hongaarse team sterk openen. Tussen drie tegenstanders in schoot Farkas in de 21^e minuut de bal achter doelman Kavasasjvili. De Sovjets zetten hierna het doel van debutant Fater onder druk, maar tot scoren kwamen ze niet. Vijf minuten voor tijd kon de Nederlandse scheidsrechter Lau van Ravens nog eenmaal naar de middenstip wijzen. Kavasasjvili kon de bal niet vasthouden, waarna Göröcs de 2-0 binnenschoot. Een comfortabele uitgangspositie voor Hongarije. De Russen zagen zichzelf nog niet kansloos en startten furieus in het Lenin-stadion (91.000 supporters). De Hongaren, weer met Albert, beperkten zich tot het verdedigen van de voorsprong. Toen Solymosi na 22 minuten in eigen doel schoot, waren de *sbornaja* niet meer te stoppen. Bysjevez, Jevrjusjichin, Banisjewski en Chislenko wervelden over het veld, waar Hongarije opvallend passief bleef.

Na rust brak het verzet. Churzilava en Bysjevez zorgden voor de 3-0 en daarmee stond Sovjet-Unie voor de derde achtereenvolgende keer in de eindronde!

EK 1968

Eindronde in Italië (5-10 juni 1968)

Deelnemende landen

Sovjet-Unie (3), Joegoslavië (2), Engeland (1), Italië (1)

Het gastland

Italië was in de ban van het *catenaccio*. De Argentijn Helenio Herrera had het defensieve systeem bij Inter Milan met succes geïntroduceerd en een revolutie in Italië ontketend. Voortaan was een 1-0 overwinning heilig en bij meer dan twee doelpunten sprak men van een doelpuntenfestival. De fans morden, maar de successen van Inter en ook AC Milan maakten veel goed.

Het nationale team kende mindere gloriejaren. Sinds de dertiger jaren, toen het tweemaal achter elkaar wereldkampioen was geworden, was er weinig positiefs te melden. In Chili kon het na de eerste ronde naar huis, vier jaar later was de afgang compleet na de pijnlijke uitschakeling door het onbeduidende Noord-Korea. Bij de EK 1964 stuitte de *Azzurri* in de achtste finales op de Sovjet-Unie en dat bleek ook het eindstation.

Als oorzaak werd het grote aantal buitenlanders in Italië gezien, die bij de grote clubs vaak ook een centrale rol speelden. In 1964 had de bond FIGC dan ook een verbod voor buitenlanders ingesteld. Het zou een positieve werking hebben op het nationale team, de clubs zonder buitenlandse sterren daalden af naar het tweede plan.

De stadions

Het organiserende land had vele goede stadions. Voor het eerst werd de eindronde afgewerkt in drie stadions. De halve finales gingen naar Napels en Florence, de wedstrijd om de 3^e plaats en de finale zouden achter elkaar in Rome afgewerkt worden. De infrastructuur voor media en fans was al aanwezig, bouwwerkzaamheden vooraf waren niet nodig, maar daar was eigenlijk ook geen tijd voor, aangezien pas in april zeker was dat Italië zich had gekwalificeerd. De enige zorg was de veiligheid, maar met een grote politiemacht werd deze verzekerd.

Italië speelde de halve finale tegen Sovjet-Unie in *Stadio Sao Paolo* uit 1959 en verzekerde zich daarmee van 70.000 bloedfanatieke toeschouwers. De andere halve finale ging tussen Joegoslavië en Engeland in *Stadio Comunale* in de cultuurhoofdstad Florence.

Stadions:

* Florence, Stadio Comunale, 40.000 plaatsen, geopend 1931

1 wedstrijd: Joegoslavië – Engeland

* Napels, Stadio Sao Paolo, 70.000 plaatsen, geopend 1959

1 wedstrijd: Italië – Sovjet-Unie

* Rome, Stadio Olimpico (Olympisch Stadion), 90.000 plaatsen, geopend 1953

3 wedstrijden: wedstrijd om 3^e plaats, finale (twee maal)

De ploegen

Italië en Engeland waren favoriet voor de eerste Europese titel onder de UEFA-vlag. Italië had het thuisvoordeel en eindelijk een hecht team dat de schande van 1966 uit moest wissen. De mannen van Alf Ramsey wilden bewijzen dat niet alleen in eigen land gepresteerd kon worden. De andere twee landen werden gezien als outsider; Sovjet-Unie was over de gloriejaren heen en moest Chertenev en Voronin missen. De 52-voudige international Voronin was vlak voor het EK zwaar gewond geraakt bij een ernstig auto-ongeval in Moskou. Joegoslavië werd niet gezien als kanshebber, ondanks de glansrol tijdens de kwalificatie, waarin het West-Duitsland en Frankrijk wipte.

De wedstrijden waren in grote delen van Europa rechtstreeks op televisie te volgen. Het zou een van de meest bizarre toernooien worden in de EK-geschiedenis...

Halve finale

Italië – Sovjet-Unie 0-0 (0-0; 0-0), Italië wint na loting

5 juni 1968 – Stadio Sao Paolo, Napels. Toeschouwers 68.852.

Italië: Zoff, Burgnich, *Facchetti*, Berellini, Castano, Ferrini, Rivera, Juliano, Domenghini, Mazzola, Prati.
Coach Valcareggi

Sovjet-Unie: Pschenichnikov, Istomine, *Schesternev*, Kaplichny, Afonine, Lenev, Malofeev, Logofet, Banishevsky, Byschovets, Evriuzhikhine.

Coach Yakuschin

Scheidsrechter Tschenscher (West-Duitsland).

Met hun Napolitaanse temperament probeerden de Italiaanse supporters de tegenstander te beïnvloeden, net als tijdens de kwartfinale tegen Bulgarije. De Russen hadden echter zenuwen als staaldraden, want ze speelden stoïcijns hun schaakvoetbal onder aanvoering van uitblinker Banisjevski. Vooraf waren ze er niet gerust op. Een oefenwedstrijd tegen Tsjecho-Slowakije was met 3-0 verloren en tot overmaat van ramp waren Chislenko, Anitsjkin en Churzilava geblesseerd geraakt. Toch wisten ze de Italianen vanaf het begin aardig hun wil op te leggen. Niet in het minst, omdat regisseur Gianni Rivera zich al na vijf minuten bliesseerde aan het bovenbeen en daarna hulpeloos aan de rechterzijde van het veld strompelde. Ook Bercellino was in de eerste helft aangeslagen, terwijl Sandro Mazzola het zware seizoen zichtbaar in de benen had en vermoeid oogde.

De Italiaanse defensie legde wel een solide partij op de mat. Doelman Dino Zoff en de onverzettelijke Ferrini en Facchetti hadden veel werk, maar wisten spectaculaire reddingen te verrichten. Aanvoerder Facchetti was de leider van de verdediging en gaf ook aanvallende impulsen.

De voorhoedespelers zelf verkeerden niet in topvorm. Domenghini moest dikwijls de achterhoede ondersteunen, Mazzola was uitgeblust, Prati stond na het uitvallen van Rivera alleen en werd streng bewaakt door Afonin. Ook Juliano, die voor eigen publiek speelde, kon geen potten breken.

Sovjet-Unie creëerde een sterk overwicht, dat zich uitte in een 16-4 cornerverhouding. De wedstrijd was niet hoogstaand en, door het ontbreken van doelpunten, niet spectaculair. Na 90 minuten was er nog steeds niet gescoord en volgde een verlenging.

Daarin één hoogtepunt, toen Domenghini in de 118e minuut op de paal schoot. Ook na afloop van de verlenging stond de 0-0 op het scorebord. In de reglementen was opgenomen dat in zo'n geval het lot moest beslissen welk land naar de finale mocht! De niet altijd even soevereine scheidsrechter Tschenscher gebod de beide aanvoerders Facchetti en Schesternev naar de catacomben, waar de chef van de EK-commissie August Pujol hen opwachtte. Voor de loting werd een Franse 10-frankmunt uit 1916 gebruikt. De Sovjet-aanvoerder koos voor 'munt', Facchetti voor 'kop'. Het geldstuk vloog door de lucht en belandde op Tschenschers handrug. Het was 'kop': Italië stond in de finale!

Uiteraard was de kritiek niet van de lucht, vooral van Russische zijde. Alle moeite die men moest getroosten om in de eindronde te komen en dan door een loting naar huis, dat was bitter. De regel werd pijlsnel veranderd, zo'n belangrijke wedstrijd laten beslissen door een muntstuk, dat mocht nooit meer voorkomen.

Het maakte de Italianen niet veel uit, het uitzinnige publiek vierde een feestje. Vooral aan Russische zijde circuleerden al snel geruchten, dat er een luchtje zat aan de loting. Italië moest immers naar de finale. Het heeft niet geleid tot een diepgaand onderzoek of inbeslagname van het muntstuk. Op de Sovjets na, was iedereen wel tevreden met de uitkomst van de loting.

Gianni Rivera (Alessandria, 1943) gold als de golden boy van het Italiaanse voetbal in de jaren zestig. Na de successen van Herrera's Internazionale keek AC Milan-coach Nereo Rocco het catenaccio-spel af en had daar ook veel successen mee met Rivera als belangrijk middelpunt en aangever voor Prati en Sormani. De Italiaanse beker in 1967, Europa Cup voor bekerwinnaars en Italiaans landskampioen in 1968, Europa Cup voor Landskampioenen (4-1 zege op Ajax in finale) en Wereldbeker in 1969.

Rivera moest als international voortdurend vechten met Mazzola om de positie als spits; zij speelden zelden samen. Hij miste de finale van de EK 1968 door een blessure. In 1969 werd hij gekozen tot Europees Voetballer van het Jaar. Op het WK 1970 was hij de held van de historische halve finale tegen West-Duitsland (4-3), maar speelde in de finale tegen Brazilië (4-1 verlies) slechts zes minuten mee.

Rivera speelde 20 jaar voor AC Milan: 514 wedstrijden, 127 doelpunten.

Joegoslavië – Engeland 1-0 (0-0)

5 juni 1968 – Stadio Comunale, Florence. Toeschouwers 21.834.

Joegoslavië: Pantelic, Fazlagic, Damjanovic, Pavlovic, Paunovic, Holcer, Petkovic, Trivic, Musemic, Osim, Dzajic.

Coach Mitic

Engeland: Banks, Newton, *Moore*, Labone, Wilson, Mullery (rk 87), Bobby Charlton, Hunter, Ball, Hunt, Peters.
Coach Ramsey

86. Dzajic 1-0.

Scheidsrechter De Mendebil (Spanje). (Grensrechter o.a. Lau van Ravens)

Bijzonderheid: 89. Rode kaart Mullery (Engeland).

De wereldkampioenen uit Engeland waren niet in vorm. De oefenwedstrijd tegen de Bondsrepubliek Duitsland was met 1-0 verloren en het spel was niet denderend. De Engelsen reisden pas na deze vriendschappelijke partij richting Italië, vier dagen voor de start. Het had weinig vertrouwen gegeven, en dan was ook Bobby Charlton nog verzwakt door een infectie. Jimmy Greaves kreeg geen basisplaats van Sir Alf Ramsey en ook Geoff Hurst en Nobby Stiles ontbraken.

Engeland speelde in het hete Florence nerveus en de jonge Joegoslavische ploeg begon aanvallend. Al in de derde minuut liep doelman Gordon Banks onder een voorzet van Damjanovic door, maar de meegekomen Ivica Osim schoot net naast. Ramsey greep direct in door Mullery en Peters de achterhoede te laten assisteren. Even later werd Osim door Hunter grof getorpedeerd en was daarna min of meer gedwongen toe te kijken. Het bikkelharde duel ontspoorde volledig, waarbij het grappig is, bij het lezen van verschillende bronnen uit verschillende landen, dat de schuld door de een bij Engeland en door de ander bij Joegoslavië gelegd werd. In elk geval trad de zwakke Spaanse scheidsrechter De Mendebil niet op en maakten beide partijen zich schuldig aan aanslagen op ledematen van de tegenstander. En dan was Nobby Stiles nog niet eens aanwezig! In de jaren zestig was dat overigens geen ongewoon beeld, ook menig Europa Cupduel liep danig uit de hand.

Over het verloop van de partij waren de meningen eveneens verdeeld. In het ene verslag was Engeland de bovenliggende partij, in de ander waren de Joego's sterker. Vastgelegde tv-beelden om een en ander te verifiëren ontbreken helaas.

Voor rust schoot Alan Ball op de lat, maar verder werd het duel ontsierd door talloze grove overtredingen, waardoor het spel vaak stil lag. De achterhoedes onder leiding van Paunovic en Moore heersten en omdat de spelers vooral aandacht hadden voor elkaar, was er weinig positiefs te melden, behoudens een spaarzame actie van Charlton of Dzajic.

Toen iedereen zich al bijna met een verlenging verzoend had, bediende Petkovic nog eenmaal Dzajic op de linkervleugel. Hij ving de bal elegant met de borst op, draaide zich snel en schoot de bal achter Banks: 1-0.

De Engelse EK-droom was aan flarden en Alf Ramsey het zwijgen opgelegd. Vlak na de treffer trapte Alan Mullery Trivic hard na en zond De Mendebil hem van het veld. Trivic rolde over het veld, alsof hij zijn been gebroken had, maar stond op zodra hij Mullery de gang naar de kleedkamer zag maken. Daarmee had Mullery de twijfelachtige eer de eerste Engelse international te zijn na 424 interlands die voortijdig van het veld moest, tevens de eerste op een Europees Kampioenschap.

Aan de stand veranderde niets meer, de wereldkampioen lag eruit. Het lef om met een jong Joegoslavische team aan te treden was beloond, Joegoslavië stond voor de tweede maal in de EK-finale, maar oogstte niet overal respect voor de wijze waarop.

De Telegraaf:

- "De Joegoslaven speelden zeer verdragend en toonden weinig ambitie het initiatief te nemen. Tegen acht man in de Joegoslavische defensie was Engeland niet opgewassen."
- "Bobby Charlton speelde weer groots"
- "Mullery tackelde keihard en gemeen en moest van het veld."

Robinson (Engeland):

"His alleged offence against Trivic was compounded by a superb display of acting by the Yugoslav, which convinced the referee of the enormity of a relative innocent encounter."

Grüne (Duitsland):

- "Wäre der einmal mehr überzeugende Bobby Moore nicht gewesen, hätte es böse für England enden können."

- "Im Angriff wirbelten Dzajic und Petkovic nach Herzenslust."
- "Alf Ramsey beklagte, der Schiedsrichter habe den Jugoslaven zu viel Fouls durchgehen lassen. Sein Kommentar löste ungläubiges Staunen bei der anwesenden Journalistenschar aus."

De wedstrijd had een klein Nederlands tintje. Het Nederlands elftal zou pas in 1976 voor het eerst aantreden op een eindronde van een EK, maar **Lau van Ravens** was grensrechter bij de halve finale Joegoslavië – Engeland. Overigens had hij op meer gehoopt, vlak voor het toernooi floot hij nog de oefenwedstrijd West-Duitsland – Engeland.

Hij trad in de voetsporen van Neerlands meest succesvolle arbiter aller tijden Leo Horn, die vlagde bij de WK-finale in 1962 en de Europa-Cupfinales in 1957 en 1962 leidde.

Wedstrijd om 3^e en 4^e plaats

Engeland – Sovjet-Unie 2-0 (1-0)

8 juni 1968 – Stadio Olimpico, Rome. Toeschouwers onbekend (voorwedstrijd van finale met 68.817 toeschouwers).

Engeland: Banks, Wright, *Moore*, Labone, Wilson, Stiles, Bobby Charlton, Hunter, Hunt, Hurst, Peters.
Coach Ramsey

Sovjet-Unie: Pschenichnikov, Istomine, *Schesternev*, Kaplichny, Afonine, Lenev, Malofeev, Logofet, Banischevsky, Byschovets, Evriuzhikhine.
Coach Yakuschin

**39. Bobby Charlton 1-0, 63. Hurst 2-0.
Scheidsrechter Zsolt (Honagrije).**

Het was al bekend van WK's en eerdere EK's, de wedstrijd om plaats drie interesseerde niemand en was alleen van belang voor de statistieken. De spelers zagen hun droom van een finale uiteengespat en verlangden naar huis of vakantie. Dat was op 8 juni 1968 in Rome niet anders. Na de teleurstellende toeschouwersaantallen bij dit soort potjes op eerdere toernooien had de organisatie wijs besloten de wedstrijd als een voorwedstrijd voor de finale te spelen. Bij aanvang om 18.00 uur was het niet druk, maar allengs liep het stadion vol, in afwachting van de grote finale.

Vooraf de Sovjets sjokten, in dezelfde opstelling als in de halve finale, ongeïnteresseerd over het veld. Ze konden niet verkroppen, dat hen de toegang tot de finale door het lot ontzegd was.

Bij Engeland waren Hurst en Stiles weer van de partij en het was vooral Bobby Charlton er alles aan gelegen om de eer nog enigszins te redden. Onder zijn aanvoering wist Engeland een 2-0 zege binnen te slepen door treffers van hemzelf en de onvermoeibare Geoff Hurst, wereldberoemd om zijn omstreden treffer in de verlenging van de WK-finale tegen West-Duitsland.

Veel aandacht ging uit naar Nobby Stiles, de terriër uit Manchester, die Mullery verving.

Bij elk balcontact kreeg hij een hartstochtelijk fluitconcert over zich heen, maar het belette hem niet om als vanouds zijn onbeheerste speelstijl ten toon te spreiden.

Engeland dus weliswaar geen Europees kampioen, maar de derde plaats was een troost en zorgde ervoor dat de ploeg niet door de onverbiddelijke sportbladen werd neergesabeld. De kritieken bleven gematigd. Het is nog steeds de beste prestatie van Engeland op een EK.

Bobby Charlton (Ashington, 1937) overleefde de vliegtuigcrash met Manchester United-spelers (de Busby-Babes) in 1958. Daarmee kwam een eind aan een veelbelovend team, geselecteerd en opgeleid door Matt Busby. Acht spelers overleefden het ongeluk niet, Charlton en Busby wel. Bobby Charlton werd daarna een van de meest gevierde voetballers uit de Engelse voetbalhistorie, ook al dwong hij nooit de hoge transfersommen af van een Denis Law en had hij niet het talent of flair van George Best. Qua prestaties was hij de meest succesvolle van de befaamde voorhoede van Manchester United. Hij was volmaakt tweebenig. Als jonge speler trainde hij vaak met een pantoffel aan zijn rechtervoet om zijn linkerbeen te oefenen.

Hij werd een nationale held door zijn grote aandeel in de Engelse wereldtitel in 1966 met als hoogtepunt zijn doelpunt tegen Mexico: een vliegend schot van dertig meter. Hij won met Manchester als eerste Engelse club de Europa Cup I in 1968. In 1957, 1965 en 1967 werd hij landskampioen, in 1963 won de club de FA-Cup. Zijn fans zijn nooit vergeten dat hij op het WK 1970 in de kwartfinale tegen West-Duitsland werd gewisseld bij een 2-1 voorsprong. Uiteindelijk werd met 2-3 verloren.

Charlton speelde altijd bij Manchester United en nam samen met broer Jack in 1973 afscheid. In 1994 werd hij geridderd.

Bobby Charlton speelde 106 interlands (49 treffers). Voor Manchester United speelde hij 606 wedstrijden (199 doelpunten) en is daarmee nog steeds clubrecordhouder. In 1966 was hij Engels en Europees Voetballer van het Jaar.

Finale

Italië – Joegoslavië 1-1 (0-1; 1-1)

8 juni 1968 – Stadio Olimpico, Rome. Toeschouwers 68.817.

Italië: Zoff, Burgnich, *Facchetti*, Guarneri, Castano, Ferrini, Juliano, Domenghini, Lodetti, Anastasi, Prati.
Coach Valcareggi

Joegoslavië: Pantelic, *Fazlagic*, Damjanovic, Pavlovic, Paunovic, Holcer, Petkovic, Trivic, Musemic, Acimovic, Dzajic.

Coach Mitic

39. Dzajic 0-1, 80. Domenghini 1-1.

Scheidsrechter Dienst (Zwitserland).

Twee dagen voor de finale was de wereld in shock. In Amerika was Robert Kennedy vermoord. Alle kranten in de wereld stonden vol verslagen en speculaties. Dat er in Rome een Europees voetbaltoernooi gaande was, ontging veel mensen. De strijd kreeg weinig aandacht buiten Italië.

De euforie was in Italië aardig verstomd. Het spel in de halve finale was matig geweest en dat de finale was bereikt door middel van loting droeg niet bij aan optimisme. Toch was de kans groot om de eerste officiële Europese titel binnen te halen. In eigen land moest dat toch lukken. Tijdens de voorwedstrijd lieten de heren zich alvast een tijdje bewonderen.

Trainer Valcareggi kampte met blessureproblemen. Rivera en Bercellino waren na de halve finale niet inzetbaar. Mazzola had daarin zo slecht gespeeld, dat hij nu niet werd opgesteld, maar dat kwam niet slecht uit, omdat hij net vader was geworden. Lodetti speelde voor Rivera, routinier Guarneri voor Bercellino, terwijl Mazzola's rol werd ingenomen door de debuterende Anastasi, die speelde voor Varese. Voor het eerst een Siciliaan in de nationale elf!

De Joegoslaven waren de verrassing van de halve finale. Met een gemiddelde leeftijd van 23 jaar hadden de meest onbekende spelers Engeland uitgeschakeld. Ze werden dan ook geenszins als kansloos beschouwd voor de finale. In tegenstelling tot eerdere generaties was trainer Mitic er in geslaagd van een groep vaardige technici een sterk geheel te maken, dat ook nog eens goed in de afwerking was. Dribbelaar Dzajic was met Musemic en Petkovic een sterk trio, dat het doel van de tegenstander vaak wist te vinden. De achterhoede stond onder leiding van Dragan Holcer. De 28-jarige Ivica Osim was de routinier, maar juist hij was door Engeland uit de wedstrijd geschopt en miste de finale. Mitic toonde moed en stelde met de 20-jarige Acimovic ijskoud een debutant op in de EK-finale!

Officieel 68.817, officieus 90.000 supporters vulden het Olympisch stadion van Rome (de Spelen waren in 1960) tot op de laatste plaats bij een aangename temperatuur. 150 Miljoen kijkers keken naar de live-uitzending op tv. Toen de elftallen en scheidsrechter Dienst uit Zwitserland het veld betraden ontstaken de *tifosi* direct een hevig vuurwerk, tot grote zorg van de UEFA-leiders.

De Italiaanse fans lieten zich toch niet van hun beste zijde zien, door elk Joegoslavisch balcontact te laten vergezellen met een hels fluitconcert. Dit onsportieve gedrag was ook tijdens de halve-finale al een doorn in het oog van de organisatie. Het waren Zuid-Amerikaanse toestanden in Rome.

De jonge Joegoslaven lieten zich niet door de vijandige sfeer uit het veld slaan en begonnen brutaal en aanvallend. Holcer speelde uitstekend en Dzajic dolde Burgnich, toch voorwaar geen groentje. Ook Musemic bezorgde de Italiaanse defensie grote problemen.

Italië had naast het publiek echter nog een bondgenoot: arbiter Gottfried Dienst. Zelfs het eigen Zwitserse sportblad Sport gaf toe, dat Dienst bepaald niet onpartijdig was. Andere bronnen waren harder in hun kritiek: "Dienst benadeelde de Joegoslaven op ongelofelijke wijze" en heel sarcastisch: "Dienst verving de geblesseerde Rivera uitstekend".

De lijst van Dienst-missers was schrikbarend lang en zou beslissend zijn. In de 25^e minuut weigerde hij Joegoslavië een glaszuivere penalty toe te kennen, toen de doorgebroken Pavlovic door Ferrini neergehaald werd. Vooral Ferrini kon zich totaal uitleven op de Joegoslavische benen en kreeg soms zelfs een vrije trap mee...

De *plavi* bleven stoïcijns en lieten zich niet intimideren. De bewonderenswaardige houding werd in de 39^e minuut beloond. Dzajic (*magische Dragan*) werd op links weggestuurd door Trivic, en hij wist de *tifosi* tot zwijgen te brengen, nadat hij een ferme tackle van Burgnich had ontweken: 0-1.

De Italianen konden er weinig tegenover stellen en vielen vooral op door misdragingen van Ferrini en Juliano. Domenghini kon geen stempel op de wedstrijd drukken en de aanval met Prati en Anastasi bleef verstoken van aanvoer uit het middenveld.

In de tweede helft was Joegoslavië wederom de dominerende partij met heerlijke combinaties, splijtende passes en wervelende acties. Eén manco: uitgerekend tijdens deze finale werden de vele kansen niet in doelpunten omgezet. Ontelbare mogelijkheden bleven onbenut. Trivic miste de grootste kans in de 60e minuut. Het zou ze opbreken, want halverwege de tweede helft roken de Italianen hun kans. Facchetti kwam beter in zijn spel, omdat zijn tegenstander Petkovic vermoeid raakte. Veel kansen leverde dat eerst niet op, Prati en Anastasi waren niet erg op elkaar ingespeeld.

Voor de gelijkmaker hadden ze dan ook de hulp van scheidsrechter Dienst nodig. Tien minuten voor tijd kende hij een vrije trap toe, toen hij als enige in het stadion een overtreding van Paunovic op Lodetti had geconstateerd. De Joegoslaaf wees met de bekende vingerwijzing naar het voorhoofd, als blijk van ongenoegen. Bij het nemen van de vrije trap hinderde Dienst nog een paar Joegoslaven en duwde Paunovic terug in de muur, net toen deze in de baan van het schot wilde springen. Inter Milan-speler Angelo Domenghini pakte het geschenk uit de hemel dankbaar aan, vond een gat in de muur en dat betekende 1-1, omdat Dienst het doelpunt tot ieders verbazing goedkeurde. Daarbij bleef het en ook in de verlenging kwam er geen verandering meer in de stand, al was Dzajic er dichtbij, maar hij zag de bal net voorlangs het doel rollen.

De UEFA zag ditmaal af van een bekritiseerde loting en besliste dat er twee dagen later een replay gespeeld zou worden.

Italië had twee wedstrijden niet weten te winnen, maar kon nog steeds Europees kampioen worden! Wel was iedereen het erover eens dat de Joegoslaven na hun goede wedstrijden tegen Engeland en Italië de titel eigenlijk wel verdiend hadden.

De 50-jarige Gottfried Dienst maakte enkele dagen na de finale bekend, dat hij zijn scheidsrechtersloopbaan direct beëindigde. Aanleiding was de fikse kritiek over zijn optreden.

Finale Replay

Italië – Joegoslavië 2-0 (2-0)

10 juni 1968 – Stadio Olimpico, Rome. Toeschouwers 70.000.

Italië: Zoff, Burgnich, *Facchetti*, Guarneri, Rosato, Salvatore, de Sisti, Domenghini, Mazzola, Anastasi, Riva. Coach Valcareggi.

Joegoslavië: Pantelic, *Fazlagic*, Damjanovic, Pavlovic, Paunovic, Holcer, Trivic, Acimovic, Musemic, Husic, Dzajic. Coach Mitic.

12. Riva 1-0, 31. Anastasi 2-0.

Scheidsrechter De Mendebil (Spanje).

In het Joegoslavische kamp was de stemming terneergeslagen. Ze hadden weliswaar een goede finale gespeeld, maar hadden de bokaal niet in de lucht kunnen steken door enkele uiteenlopende oorzaken. Ze hadden zelf enkele grote kansen om zeep geholpen en de rol van Dienst, die niet alleen bij de vrije trap in de weg had gestaan, werd heftig bekritiseerd.

Mitic was sceptisch en twijfelde of zijn jonge team een derde topwedstrijd binnen drie dagen aan kon. Toch stuurde hij grotendeels hetzelfde elftal het veld in, alleen Husic kwam voor Petkovic.

De ontevreden Ferruccio Valcareggi gooide het roer totaal om. Riva, Mazzola, Rosato, Salvatore en De Sisti vervingen Prati, Juliano, Ferrini, Lodetti en Castano. De hoop was vooral op Sandro Mazzola gevestigd, die een nieuw Joegoslavische overwicht op het middenveld moest verhinderen.

Het experiment lukte. Mazzola was overal te vinden en zijn zwakke halve finale was snel vergeten. Onder zijn leiding onderging het hele team een metamorfose. Vooral Anastasi imponeerde en dook dikwijls gevaarlijk op voor Pantelic, de enige uitblinker bij de Joego's.

Maar ook het favoriete Joegoslavië liet zich niet onbetuigd. Ze legden wederom hun geraffineerd spelletje op de mat voor een aanmerkelijk rustiger stadion. Officieel 32.886 toeschouwers; het aantal was zeker het dubbele, maar vol was het niet.

De start was voor Italië. De jonge ster Luigi 'Gigi' Riva, net van een beenbreuk genezen, zag zijn schot net naast de paal gaan, Anastasi's poging belandde op de paal.

Na 12 minuten de verdiende voorsprong. Domenghini raakte bij een doelpoging de bal maar half, waarna Riva uit duidelijke buitenspelpositie wist te scoren. De Joegoslaven voelden zich weer benadeeld door de scheidsrechter Ortiz de Mendebil, tegen wie ze, na zijn zwakke beurt in de halve finale, al voor het duel hadden geprotesteerd. Tschenscher was de eerste aangewezen, maar hij kon niet langer vrij krijgen van zijn baas. De Joegoslaven prefereerden de Nederlandse topscheidsrechter Lau van Ravens, maar de UEFA besliste anders.

Het zat de mannen van Mitic opnieuw niet mee, het leek of ze niet mochten winnen. Een achterstand tegen Italië was lastig goed te maken, want verdedigen konden ze als geen ander. Joegoslavië probeerde het wel (omhaal van Dzajic), maar de counters van de *Azzurri* zorgden voor veel gevaar. Riva zag zijn verraderlijke kopbal gestopt door een katachtige reflex van Pantelic, maar deze was in de 31^e minuut kansloos op een prachtig schot van Anastasi na een combinatie met Domenghini: 2-0. Het goede spel in de finale leverde Anastasi direct na het EK een transfer op naar Juventus voor het luttele bedrag van 660.000 lire.

Na de hysterisch toegejuichte 2-0 voorsprong werd het nog moeilijker de Italiaanse muur te slechten. Rosato en Salvatore verrichtten de nodige opruimwerkzaamheden, de Italianen lieten de Joegoslaven rustig komen. Alleen doelman Zoff was een aantal malen onzeker, maar dat bleef zonder gevolgen. De keuze op Husic was niet gelukkig, het zou zijn enige interland blijven. Eén interland, alleen een EK-finale, een heel bijzondere staat van dienst.

In de tweede helft kwamen vooral Trivic en Pavlovic beter in hun spel, maar echt in de problemen kwam de nerveuze Zoff niet. Domenghini was nog het dichtst bij een treffer, maar zijn vrije trap miste ditmaal net het doel. Mazzola joeg het leer wel strak in de touwen, maar Ortiz de Mendebil annuleerde het doelpunt wegens hinderen van Pantelic. Het bleef bij 2-0, Italië was Europees kampioen! De Slaven zonken ter aarde, hun teleurstelling was groot. Mitic was zo eerlijk te verklaren dat Italië deze wedstrijd verdiend had gewonnen en vond dat Joegoslavië in de eerste finale de kans gemist had te winnen.

In het andere kamp was de vreugde groot en alle kritiek ineens verstomd. De eerste twee zwakke optredens waren snel vergeten, Valcareggi was plotseling een tovenaar, die de *Squadra Azzurra* na dertig jaar (wereldkampioen in 1938) weer aan de top had gebracht.

Het Zwitserse blad *Sport* had een ietwat neutralere opvatting: Bijna alles was in het voordeel van de Italianen; het geluk bij het spel, de pech bij de afronding van de kansen van de tegenstander, het geluk bij de loting, de scheidsrechters en, niet in het minst, het fanatieke, bijzonder onsportieve publiek.

In Europa dwong de Italiaanse overwinning weinig respect af.

Twee jaar later bewees de Italiaanse ploeg dat het niet alleen door geluk Europees kampioen was geworden door een eervolle tweede plaats achter het ongenaakbare Brazilië tijdens het WK in Mexico.

Arbiters

Gottfried Dienst (Zwitserland)

Het blad *Fussball-Woche* vond dat de man uit Basel nodig met pensioen moest na zijn dramatische optreden in de finale, die herinneringen opriep aan 1934, toen de Zweed Ivan Eklind meende het Mussolini-regime alle eer te moeten bewijzen door Italië in de WK-finale tegen Tsjecho-Slowakije buitensporig te moeten bevoordelen.

Jose Maria Ortiz de Mendibil (Spanje)

Een zwakke halve finale en tweede keus voor de tweede finale, maar Tschenscher moest afzeggen. Niet gelukkig bij het eerste (buitenspel-)doelpunt, zodat al met al de scheidsrechters een cruciale invloed hadden op het toernooi.

Dat gebeurde vaker in die jaren, ook bij Europa Cupwedstrijden, die dikwijls uit de hand liepen of beïnvloedt werden door merkwaardige arbitrale dwalingen. Zo blunderde Ortiz de Mendibil opzichtig bij de halve finale in de Europa Cup I in 1964 toen hij Inter Milaan twee maal bevoordeelde bv toen hij een indirecte vrije trap die direct doel trof goedkeurde.

Topspelers Italië

Trainer Ferruccio Valcareggi, 12-2-1912

Luigi Riva (Leggiuno, 1944) was een linksvoetige spits die vanaf begin jaren zestig tot halverwege de jaren zeventig bij Legnano (één seizoen) en Cagliari speelde. Hij had een snoeihard schot, waarmee hij eens tijdens een warming-up een arm van een toeschouwer brak.

In de hoogste competitie van Italië was hij 156 maal doeltreffend in 289 wedstrijden. Hij werd driemaal topschutter van de Serie A (1967, 1969 en 1970) en met Cagliari werd hij in 1970 kampioen. Dat waren zijn topjaren. Riva won met Italië het EK 1968 (scoorde in de finale) en werd vice-wereldkampioen in 1970 (Mexico). In de kwalificatiereeks voor dat WK scoorde hij zeven maal en hij scoorde de winnende goal in de halve finale tegen West-Duitsland.

Een paar maanden na het WK brak Riva (bijgenaamd *de Donderslag*) voor de tweede keer een been. Zijn carrière leek voorbij, maar hij herstelde zo goed, dat Juventus in 1973 nog een miljoenenbod op hem deed. Hij gaf er de voorkeur aan op Sardinië te blijven. Na een teleurstellend WK 1974 stopte hij met voetballen en nam zitting in het bestuur van Cagliari.

Hij is topscorer aller tijden van het nationaal elftal met 35 doelpunten in 42 interlands. Luigi Riva is nog steeds betrokken bij het voetbal. Op het WK 2006 in Duitsland was Riva bij de Italiaanse selectie als een soort vertrouwenspersoon voor de spelers.

Sandro Mazzola (Turijn, 1942) was het speerpunt van Helenio Herrera's catenaccioconcept bij Internazionale Milaan. Zoon van Valentino Mazzola, stervoetballer bij Torino, dat de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog een van de beste clubs van de wereld was, totdat het hele elftal in 1949 omkwam bij een vliegtuigongeluk.

Sandro dreigde eerst als eeuwig talent in de amateurklasse weg te kwijnen, tot Herrera hem in 1961 ontdekte. Sandro trok daarna een streep onder zijn bestaan als schuchtere schim van zijn vader. Tussen 1961 en 1972 stuurde Mazzola Inter naar de top met vier titels, vier tweede plaatsen, twee maal de Europa Cup I (1964 en 1965) en twee maal de Wereldbeker. De Europa Cupwinst tegen Real Madrid in 1964 (3-1) was een hoogtepunt met twee doelpunten. Onderweg naar de finale was geen enkele wedstrijd verloren; samen met spelmaker Suarez en buitenspeler Jair vormde spits Mazzola een gouden trio.

In de Serie A scoorde hij 116 treffers, in het seizoen 1964/65 was hij topscorer, samen met Orlando.

Als international won *Mazzolini* met Italië de EK 1968 en werd tweede op het WK 1970. Op 20-jarige leeftijd debuteerde hij in 1963 tegen Brazilië. Hij droeg 70 maal het blauwe shirt van de *Azzurri*, waarvoor hij 22 maal doel trof. Hij speelde op de WK's van 1966, 1970 en 1974. Na zijn carrière was hij o.a. voetbalanalist en commentator bij het Italiaanse televisiekanaal RAI.

Pierino Prati (1946) speelde voor AC Milan. Zijn hoogtepunt was de Europa Cupfinale in 1969 tegen Ajax (4-1). Hij scoorde daarin een hattrick, tot nu toe nog steeds de enige in een Europa Cupfinale.

Alleen de Hongaar Ferenc Puskas van Real Madrid is de enige voetballer die twee hattricks in het toernooi scoorde (??).

Prati speelde de eerste finale op het EK 1968 en was er ook bij op het WK 1970 (tweede).

Giacinto Facchetti (Treviglio, Bergamo, 19 juni 1942 - Milaan, 4 september 2006) speelde zijn hele carrière voor één club, Internazionale. Later werd hij voorzitter van deze club.

In het seizoen 1960/61 stond Facchetti voor het eerst in de verdediging van Inter. Dat seizoen speelde hij drie wedstrijden en wist daarin een keer het doel te vinden. Het seizoen dat volgde was voor Facchetti het jaar waarin hij doorbrak; hij speelde vijftien wedstrijden en vanaf dat seizoen was de verdediger een vaste waarde voor Inter. Tussen het seizoen 1962/63 en 1976/77 speelde Facchetti maar liefst 411 wedstrijden, waarin hij 58 maal scoorde. Zijn laatste seizoen bij Internazionale speelde de Italiaan achttien keer, zonder doelpunten. In zijn gehele carrière kwam hij 475 keer het veld op voor een officiële wedstrijd en wist hij 59 keer te scoren als verdediger in de Serie A, wat nog steeds een record is. Na een korte periode als voorzitter van Inter overleed Facchetti op 4 september 2006 aan de gevolgen van kanker.

Met Internazionale sleepte Facchetti ook de nodige prijzen in de wacht. Hij werd vier keer kampioen van Italië (1963/64, 1964/65, 1965/66 en 1970/71), won twee maal de Europa Cup I (1963/64 en 1964/65) en werd zelfs Wereldkampioen voor clubteams in 1965. In zijn laatste seizoen bij Inter, 1977/78 was er nog de Italiaanse beker. In 1968 werd hij met Italië Europees kampioen.

Dino Zoff (Mariano del Friuli, 1942) wordt tot de beste keepers uit de voetbalhistorie gerekend. In zijn jeugd zag het daar nog niet naar uit, want bij Inter Milaan en Juventus werd hij op zijn veertiende afgewezen, omdat hij te klein was.

Vijf jaar later en 33 cm groter maakte hij zijn debuut in de Serie A bij Udinese. In 1963 vertrok hij naar Mantova. In 1967 kwam hij op 25-jarige leeftijd terecht bij Napoli en een jaar later stond hij in het doel van het elftal dat de Europese titel won. Zijn debuut was in de kwartfinale tegen Bulgarije. De twee finales waren zijn 3^e en 4^e interland.

In 1972 tekende hij voor Juventus (inmiddels 30 jaar), waarvoor hij tot zijn 41^e jaar het doel verdedigde en 332 duels speelde. In Turijn won hij zes maal het landskampioenschap, twee keer de Italiaanse beker en in 1977 de UEFA-Cup, toen samen met spelers als Claudio Gentile, Antonio Cabrini, Gaetano Scirea, Marco Tardelli, Franco Causio, Paolo Rossi and Roberto Bettega. De Europa Cup 1- finale werd overigens twee maal verloren: in 1973 van Ajax, in 1983 van Hamburger SV.

Zijn grootste succes kwam in 1982, toen hij als aanvoerder was van het Italiaanse team dat verrassend wereldkampioen werd. Hij was toen al 40 jaar en daarmee de oudste wereldkampioen ooit. Hij was, na landgenoot Giampiero Combi in 1934 de tweede keeper die aanvoerder was van een team dat wereldkampioen werd. De drie toernooien daarvoor waren minder succesvol voor

Zoff. In 1970 was hij tweede keeper achter Albertosi, in 1974 speelde Italië geen rol en in Argentinië werd een redelijke vierde plaats behaald.

Hij behaalde in zijn 22-jarige carrière vele records:

- geen tegendoelpunt in 903 minuten voor Juventus.
- in 11 jaar voor Juventus geen enkel duel gemist.
- hield tussen 1972 en 1974 liefst 1142 minuten achtereen het doel van Italië schoon. Het leverde hem een plaats op de cover van het Newsweek-magazine in 1974 op.
- oudste speler in de Serie A
- speelde het hoogste aantal wedstrijden (570) in de Serie A in meer dan 20 jaar, totdat dit record in 2005/2006 werd overtroffen door Marco Ballotta en Paolo Maldini.
- geen record, maar speelde 112 interlands, waarvan 59 als aanvoerder.

Als coach trainde hij Juventus (1988-1990), Lazio Roma (1990-1994, in 1997 en 2001) en het Italiaanse elftal (1998-2000). In 2003 werd hij gekozen tot de beste Italiaanse speler(s?) van de laatste 50 jaar.

Meer over Zoff:

Calm and confident

In those days, football was just a sport, not the global phenomenon it is now. Looking back, his calm, confident temperament contrasts sharply with the excesses of modern players who often find themselves in the wrong pages of the tabloid press.

Hard worker

"If I hadn't been a goalkeeper, I would have used the hands God gave me to be a farm worker or mechanic," said Zoff, who hailed from Mariano del Friuli, near Udine. He combined an athletic talent with a technique that was initially raw. However, he worked exceptionally hard on all aspects of his game, demonstrating that top-class footballers, if not born, can be made. He trained ceaselessly, even at the age of 40 when he captained Italy to World Cup glory. "I had such a long career because in life you never stop learning and it's always possible to improve if the will is there," he said.

Napoli stint

Zoff's career took off in 1967, when aged 25, he joined Napoli. Life in turbulent Naples served merely to reinforce his cool character. "Naples and I were like two extremes that touched. We immediately fell in love." Already 30 by the time he moved to Juventus (1972), he was a central figure in a decade of unprecedented success for Giovanni Trapattoni's side.

Scirea tribute

Unforgettable times, especially those shared with defender Scirea, who was tragically killed in a road accident in 1986. "I miss Gaetano terribly and it annoys me that it was only after his death that his true worth as a player and man was recognised. But it seems that if you are a good, honest person in this world, nobody is interested."

World Cup winner

Scirea was also a team-mate in 1982, when Zoff won the World Cup with Enzo Bearzot's Italy. This success made up for the disappointments of the three preceding tournaments. In 1970 he had been a substitute to Enrico Albertosi; in 1974 the Azzurri made a fast exit; while in Argentina, he conceded four goals as the team finished fourth.

Iconic figure

The artist Renato Guttuso subsequently immortalised the image of Zoff's hands lifting the World Cup to the sky at Madrid's Santiago Bernabéu stadium on a commemorative stamp, an image which has become an icon in Italian football history. Like the player himself.

Dragan Džajić (1946 in Ub, Servië) wordt beschouwd als de beste Joegoslavische voetballer ooit en de beste linksbuiten van de wereld.

Hij speelde van 1961 tot 1975 voor Rode Ster Belgrado, waarvoor hij 287 goals in 590 wedstrijden scoorde. Van 1975 tot 1977 kwam hij uit voor SC Bastia op Corsica (31 treffers). Džajić was pas 18 toen hij debuteerde voor Joegoslavië: op 17 juni 1964 tegen Roemenië. In totaal speelde hij 85 caps en daarmee voert hij de ranglijst aan in de geschiedenis van het voormalige Joegoslavië (23 doelpunten).

Slechts weinigen die de briljante linksbuiten zagen spelen, zullen hem ooit vergeten. Hij veroverde internationale erkenning door zijn onnavolgbare dribbels, spijgende passes en de fraaiste doelpunten. Zijn belangrijkste was de 1-0 tegen Engeland. Met een prachtige lob over Gordon Banks schoot hij zijn team naar de finale van de EK 1968.

The Magic Dragan werd hij genoemd, Pele zei over hem: "Džajić is het Balkan-wonder – een echte tovenaer. Jammer dat hij geen Braziliaan is, ik heb nooit zo'n voetballer gezien."

Džajić stopte als voetballer in 1978, op 32-jarige leeftijd. Hij keerde later terug naar zijn oude club Rode Ster als technisch directeur en van 1998 tot 2004 tot president van de club.

In november 2003, bij het 50-jarig jubileum van de UEFA, werd hij uitgeroepen tot belangrijkste voetballer van Servië en Montenegro over de afgelopen 50 jaar.

Italië Europees Kampioen 1968

Winnend team

1^e finale

Dino Zoff 28-2-42, Napoli

Tarcisio Burgnich 25-4-39, Inter Milan
Giacinto Facchetti 18-7-42, Inter Milan
Aristide Guarneri 7-3-38, Bologna
Ernesto Castano 5-2-39, Juventus

Giorgio Ferrini 18-8-39, Torino
Antonio Juliano 1-1-43, Napoli
Angelo Domenghini 25-8-41, Inter Milan

Giovanni Lodetti 10-8-42, AC Milan
Pietro Anastasi 7-4-48, FC Varese
Piero Prati 13-12-46, AC Milan

2^e finale

Zoff

Burgnich
Facchetti
Roberto Rosato 18-8-43, AC Milan
Guarneri

Sandro Salvatore 29-11-39, Juventus
Domenghini
Giancarlo de Sisti 13-3-43, Fiorentina

Sandro Mazzola 8-11-42, Inter Milan
Anastasi
Luigi Riva 7-11-44, Cagliari

Trainer Ferruccio Valcareggi, 12-2-1912

Giacinto Facchetti

UEFA-team EK 1968

1. Dino Zoff
2. Mirsad Fazlagic
3. Giacinto Facchetti
4. Ivan Osim
5. Albert Shesternev
6. Bobby Moore
7. Angelo Domenghini
8. Geoff Hurst
9. Luigi Riva
10. Sandro Mazzola
11. Dragan Dzajic

